

Kam míří Směr

25.července 2006 Petr Sokol

Slovensko má od počátku měsíce novou vládu. Nový premiér Robert Fico překonal slovenský rekord a sestavil vládu za dva týdny. Tím ale všechny dobré zprávy končí. Problematická je osoba premiéra i složení koalice. Tu totiž tvoří strany, o jejichž standardnosti lze s úspěchem pochybovat.

Robert Fico, který stojí od jejího vzniku v čele strany Směr, si totiž do vlády vybral nacionalistickou Slovenskou národní stranu a Mečiarovo Hnutí za demokratické Slovensko. O takovém koaličním složení se sice na Slovensku spekulovalo jen před volbami, ale Fico takové úvahy odrážel slovy, že se jedná o propagandu jeho politických odpůrců. Proto zveřejnění rozhodnutí Ficova Směru, že bere do vlády nacionalisty a mečiarovce, překvapilo mnoho Slováků, zacloumalo jejich měnou a vyvolalo rozruch v zahraničí.

Kde se vzal Směr?

Směr dnes nese přídomek Sociální demokracie a je považován, i díky členství ve Straně evropských sociálních demokratů, za stranu socialistickou. Její kořeny i vývoj ale spíše dokládají, že se jedná o populistickou stranu jednoho muže.

Směr založil Robert Fico v roce 1998. Tehdy jako mladý a nadějný poslanec a dokonce už i místopředseda postkomunistické Strany demokratické levice opustil svou dosavadní politickou stranu. Důvod byl tehdy prostý. Na Fica nezbylo ani místo ministra spravedlnosti ani post nejvyššího prokurátora. A tak založil Směr. Mělo se jednat o nový typ strany, která nebude ani vpravo ani vlevo, ani s Mečiarom ani proti němu. Proto měla strana původně v názvu Směr - Třetí cesta.

Fico přes deklarace o nové neideologické politice vsadil na starou osvědčenou kartu - populismus. Bojoval za trest smrti, napsal knihu pro řidiče, jak se vyhnout pokutě, a občas zahrál na protimaďarskou notu. Fico sbíral body. Stál v opozici proti široké protimečiarovské koalici a chystal se na volby v roce 2002. Do kampaně vstupoval jako favorit. Investoval do propagace své strany obrovské sumy, ale dočkal se obrovského zklamání. Předstihla ho Dzurindova i Mečiarova strana a ze snu o premiérském křesle nezbylo nic.

Fico se ocitl opět v opozici a tentokrát proti Dzurindově pravicové reformní straně. Nalezl v sobě proto své staré levicové kořeny, pohltil svou mateřskou stranu i další levicové subjekty a stal se „sociálním demokratem“. Účelový tah mu vyšel a v roce 2006 již volby dokázal vyhrát. Opět ho ale - zaskočil mnohem slabší výsledek než čekal a než signalizovaly předvolební průzkumy. Pro mnohé totiž Fico i v dresu sociální demokracie zůstal pouhým populistou a jeho strana, v níž kromě Fica nejsou žádné trochu výraznější osobnosti, jen nástrojem k dosažení Ficových politických ambicí.

Ficova vláda: Mečiar se vrací. A mečiarismus?

Na základě volebních výsledků si Fico musel vybrat alespoň jednoho koaličního partnera. Rozhodl se však pro dva, protože dvojkoalice byla početně možná jen se stranou dosavadního premiéra Mikuláše Dzurindy. Tu ale Fico nechtěl, protože by znamenala „zradu na voličích“. Zbývala tedy volba, s kým Fico usedne v koalici. Zda to budou strany, které dosud vládly s Dzurindou - konzervativní Křesťanskodemokratické hnutí (KDH) a menšinová Strana maďarské koalice (SMK), nebo někdo z populistické části politického spektra.

Fico dlouho neváhal a vybral si dvě nejproblematictější postavy slovenské politiky (a jejich strany) Vladimíra Mečiara a Jána Slotu. Mečiar zavedl Slovensko do mezinárodní izolace a jeho vlády

v letech 1992 až 1998 mnohdy sklouzávaly za hranici demokratického vládnutí. Ján Slota vládne už roky jako primátor Žiliny a celou svou politiku staví na útocích na Maďary, Romy a Čechy. Složení vlády tak evokuje staré Mečiarovy časy.

Jediný přítel Paroubek

Slota ani Mečiar nedostanou v koalici žádné funkce, přesto Fico svou volbou ukázal, že nemá mnoho společného se stranami, které svůj vzor vidí v západoevropských demokratických stranách.

Směru nyní hrozí vyloučení ze Strany evropských sociálních demokratů i jejího klubu v Evropském parlamentu. Ficovi to ale moc nevádí. Splnil si svůj premiérský sen a je mu vlastně jedno s kým.

Zajímavé je, že jediný, kdo se Fica v celé „socialistické Evropě“ zastal, byl Jiří Paroubek. Asi ani jemu by nevádílo vládnout s extremisty a hodnoty sociální demokracie jsou i u něho až na druhém místě. Za touhou po vládním křesle.